

D. 18. november 2005

CVU-Rektorkollegiet. Internationalisering af professionsbacheloruddannelser og CVU-sektoren

CVU-processens samling af institutioner på det mellemlange videregående uddannelsesområde har styrket sektorens muligheder for at forestå strategisk udvikling på det internationale felt og bidrage til mobilitet og udvikling inden for rammerne af de internationale uddannelsesprogrammer.

Det internationale samarbejde øger det globale udsyn, og styrker dermed professionsbacheloruddannelsernes grundlag for at udvikle den internationale og interkulturelle kompetence og forståelse hos de studerende, som fremtidens medarbejdere får brug for, uanset om de skal udøve deres virke nationalt eller internationalt. Samtidig styrker det CVU-sektorens grundlag for at udvikle og udbyde uddannelser til det globale uddannelsesmarked.

1. Sammenhæng mellem professioners globalisering og uddannelsers internationalisering

Mens tekniske og merkantile professioner længe har haft hele verden som deres virkefelt, er de store offentlige professioner grundlagt i og del af nationale velfærdsmodeller. Begrundelserne for en international orientering i uddannelserne og i sektoren varierer med professionernes rolle og placering i globaliseringen. Men øget internationalisering er et presserende behov i alle uddannelser.

Tekniske og merkantile professioner som IT-ingeniører, produktionsingeniører, indkøbere, sælgere, økonomer mv. er konstant udsat for international konkurrence, og mange af professionens opgaver kan varetages fra et hvilket som helst sted i verden. I stort set alle disse professioner er arbejdsmarkedet og arbejdskolleger derfor global, og kravene fra et internationalt uddannelses- og arbejdsmarked sætter allerede i dag rammerne for de tekniske og merkantile professionsuddannelser. I virksomhedernes udviklingsafdelinger har ingeniører og handelsuddannede en væsentlig indflydelse på en af Danmarks udfordringer i disse år: At sørge for at ny viden og teknologi og nye ideer bliver til en god forretning. Investering i høj kvalitet, international standard og global orientering i de tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser er derfor et centralt element for den nationale konkurrenceevne.

De pædagogiske og socialfaglige professioner er kulturelt og lovgivningsmæssigt knyttet til hjemlandet og de mennesker, der bor lokalt. De sundhedsfaglige professioner har tradition for og erfaring med et globalt virkefelt fra professionernes rolle i internationale bistandsopgaver, men har i øvrigt samme nationale rødder. For disse professioner sætter mobiliteten på verdensplan og dens ændring af befolkningens etniske og kulturelle sammensætning er ny ramme for professionsudøvelsen. Læreren, pædagogen, sygeplejersken og socialrådgivere skal i stigende grad løse opgaver i en multikulturel sammenhæng og sættes i spidsen for nye integrationsopgaver. Det kræver omstilling, nye praksisformer og justering af værdigrundlag og synsvinkler.

2. Danmarks styrke i et globalt uddannelsesmarked

Danmark er et af de få lande, hvor der er en god sammenhæng mellem teori og praksis både i professioner og i uddannelser. Diplomingeniøruddannelserne er gode eksempler på dette. Danmark vil formentlig kun på meget få områder kunne lære andre noget på det teoretiske felt. På rent akademiske og forskningstunge områder vil der være lande, der bare i kraft af deres befolkningsunderlag vil være langt bedre rustet end Danmark. Men vi vil på en række felter kunne lære andre, hvad de skal bruge teorien til. Professionsuddannelsesområdet omsætning af teori til praksis kunne være et godt bud på, hvor Danmark kunne være konkurrencedygtig. Det er den styrke, der gør Danmark til et samfund præget af fleksibilitet, omstillingsevne og bruger-drevet innovation.

Danmark er desuden kendt for de "bløde værdier", der fremmer team-work og kreativ tænkning. Det er kompetencer, der efterspørges i stigende grad i det stadig mere grænseoverskridende, globa-

liseret arbejdsmarked. Bl.a. Sydøstasien viser interesse for lærer- og pædagoguddannelser, der fremmer disse bløde kompetencer.

3. Forudsætninger for internationalisering

Professionsbacheloruddannelserne udspringer af og bør også i fremtiden være centrale redskaber for en målrettet kompetenceopbygning til det nationale arbejdsmarked. Samtidig bør uddannelsernes rammer udformes, så de muliggør, at internationale uddannelses- og kompetencebehov kan imødekommes med udvikling og udbud af særlige forsøgsuddannelser, særlige uddannelsesforløb eller egentlige nye uddannelser målrettet internationale uddannelsesformål.

Globaliseringen udfordrer alle niveauer i den danske uddannelsessektor. Lokalt og sektorvis skal der tænkes nye tanker og findes nye ramme for uddannelsesopgaven. Tilpasning til et globalt uddannelsesmarked kræver fleksible rammer for uddannelsesudviklingsopgaven. Etablering af incitamentstrukturer, som det kendes fra andre varer og ydelser, der udbydes på et globalt marked, vil være en væsentlig styringsmæssig opgave på centralt niveau. Derimod må det forventes, at konkurrencen på det globale uddannelsesmarked vil gøre det vanskeligt fortsat at sikre et relevant videregående uddannelsesudbud gennem central planlægning og styring af uddannelsernes indhold.

De tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser udvikles allerede i dag inden for en ramme, der gør de enkelte uddannelser genkendelige og samtidig giver rum for fornyelse og fleksibel tilpasning til ændringer i kompetencebehov og markeder. De sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser har en lignende ramme, men er samtidig knyttet sammen med en autorisation, der sætter grænser for forsøgs- og udviklingsmulighederne. På det pædagogiske professionsbacheloruddannelsesområde ville en rammebekendtgørelse om uddannelserne også kunne skabe fleksible muligheder for at gennemføre forsøg med eksisterende eller udvikle egentlige nye pædagogiske professionsbacheloruddannelser rettet mod internationale uddannelsesbehov eller det globale uddannelsesmarked.

CVU-Rektorkollegiet anbefaler:

- At uddannelseslovgivning udformes, så den sikrer udviklingsperspektivet i og internationaliseringen af alle professionsbacheloruddannelser.
- At der iværksættes et udviklingsarbejde mellem CVU-Rektorkollegiet og Undervisningsministeriet om fastlæggelse af strategi for professionsbacheloruddannelsernes position og rolle på det globale uddannelsesmarked.

4. Øget mobilitet. Tiltrækning af flere dygtige udenlandske studerende til Danmark

Smidig og effektiv administration af indrejse- og opholdstilladelser, gode vilkår for bosættelse i form af tilstrækkelige og billige studenterboliger, en åben, tolerant og inkluderende kultur er væsentlige elementer i et lands evne til at tiltrække dygtige udenlandske studerende. På institutionsniveau styrkes ”modtagekapaciteten” gennem opbygning af effektive internationale kontorer, ansættelse af internationalt orienterede medarbejdere med de nødvendige sproglige kompetencer, udbud af studier på engelsk, sprog- og kulturundervisning, organiseret tilknytning til et studentermiljø, host-students og faste lærere, tæt samarbejde med og kontakt til de studerendes hjeminstitution og kvalitetssikring af studieopholdet i Danmark.

På uddannelsesniveau er det vigtigt at kunne tilbyde højt kvalificerede studieelementer/-moduler, der tilpasses de uddannelser, de udenlandske studerende kommer fra, i samarbejde med hjemlandene. Det forudsætter med andre ord udvikling og udbud af særlige tilbud og ydelser uden for standardydelsen. Derfor er det vigtigt at få afklaret vilkår og betingelser for opkrævning af gebyrer/betaling for særlige ydelser.

CVU-Rektorkollegiet anbefaler, at der i en flerårsplan for en stærk University College-sektor afsættes midler til international markedsføring, herunder f.eks. til særlige stipendier, taxameterfinansieret kvote eller mobilitetsprogram til tiltrækning af dygtige studerende fra de nye ekspanderende økonomier i Østen.

5. Sprogproblematikken og professionsbacheloruddannelserne

For de professioner, der er udsat for den største globale konkurrence, vil gode sprogkunderskaber i engelsk og andre fremmedsprog blive centrale kompetencer. Flere og flere uddannelser bør derfor gennemføres i et internationalt miljø, og det må forventes, at undervisningssproget på flere uddannelser vil blive engelsk. Flere professionsuddannelser er allerede begyndt at udvikle og tilbyde engelsksprogede moduler. Derfor er det et problem, at adgangen til at aflægge prøver på andre sprog end dansk ikke eksisterer for dele af pædagog- og læreruddannelsen, jf. reglerne i den nye eksamensbekendtgørelse, ligesom forhold i forbindelse med autorisationen på det sundhedsfaglige uddannelsesområde begrænser mulighederne for engelsksproget undervisning. Det hænger heller ikke sammen med, at man kan give merit for dele af uddannelsen, der er gennemført i udlandet på et andet sprog. På grund af sprogproblematikken og uklarheder omkring anerkendelse af internationale elementer/moduler i grunduddannelserne (herunder taxameter tilskrivning) er det uvist, hvorvidt det er muligt for professionsuddannelserne at deltage i udviklingen af Joint Programmes.

CVU-Rektorkollegiet anbefaler, at sprogbarriererne for internationalisering fjernes.

6. Øget mobilitet. Studie- og praktikophold i udlandet for professionsbachelorstuderende

CVU-Rektorkollegiet ser studie- og praktikophold i udlandet som et redskab til at øge uddannelsernes kvalitet og relevans i forhold til professionsudøvelsen. Derfor bør også lærerstuderende have mulighed for at udvikle praktik i udlandet.

CVU-Rektorkollegiet anbefaler, at der i en flerårsplan for en stærk University College-sektor afsættes midler til og skabes mulighed for flere og bedre studie- og praktikophold i udlandet gennem:

- Forberedende sprog- og kulturundervisning og tilknyttet dansk lærer under opholdet i udlandet.
- Fleksible udvekslingsperioder og forbedret finansiering af mobilitetsprogrammerne.
- Meritordninger.
- Ressourcer til at indgå strategiske partnerskaber med de bedste udenlandske institutioner.

7. Det globale udsyn i uddannelserne. Mobilitet og netværksdannelse blandt underviserne

Det er afgørende at skabe en incitamentstruktur blandt underviserne, der tilskynder til og bakker op om internationalt samarbejde og netværksdannelse. Lærerudveksling bør være en formaliseret del af lærernes kompetence udvikling, f.eks. i lektorkvalificering for CVU-undervisere.

CVU-Rektorkollegiet anbefaler, at lærerudveksling prioriteres højt.

8. Diplom- og masteruddannelser med internationalt sigte

Gennem udbud af masteruddannelser vil CVU-sektoren kunne udbygge og målrette en given professionsuddannelse til udøvelse af professionen uden for landets grænser eller rettet mod udfordringer i en multikulturel sammenhæng inden for landets grænser. Det vil være et væsentligt element i at sikre professionsuddannelsernes attraktivitet, og samtidig vil det ligestille CVU'erne med deres europæiske "søster"-institutioner.

CVU-Rektorkollegiet anbefaler, at CVU-sektoren godkendes til masteruddannelser, der sigter mod at professionel håndtering af professionsudøvelsen i international og/eller multikulturel sammenhæng.